

K E L E T .

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, szombat, december 11

Tizedik évfolyam.

KOLOZSVÁR, decz. 10.

(?) Ha valaha : a honvéd-menház kérdésénél ugyancsak és ismételve kitűnt, hogy az ügyetlen jó barátok sokkal több kárt tehetnek valamely ügynek, mint akár az ellenségek s kitűnt főleg az, hogy a szabadságharc névtelen hőseinek érdeke híven és megfelelően vala szolgálva mindaddig és mindannyiszor, valámig s valahányszor nem akarta egyik-másik politikai párt e kérdést saját részére kiszakmányolni, ellenben a rokkant, segélyre szorult csonkák-bénák adták meg mindannyiszor az árát, mihelyt a szájhűsködők párt-tökezt próbálták kovácsolni ez általános hazafias és tulnyomó mértékben hmanitarius ügyből.

Midőn a Felségek, nemes szívök sugallatát követve, a nemzet koronázási ajándokát magának a nemzetnek ajándékozák vissza s a nemzet hősi védőinek fölségelésére kívánták a százezer aranyat fordítani, a kormány óvakodott hatalmi szóval intézni el a kiosztás munkáját s majdnem egészen magokra a volt honvédekre bízta a segély-összegek kimérését. E tulságos engedékenység, a liberalis eljárás e formája azonban aligha nem sok helyt méltatlanoknak is juttatott a tete-mes összegből, ugy hogy a segélyre szorult honvédekről csakhamar ismét és más uton kelle gondoskodni.

A nemzet jobbjai, kezdve az akkori kormány-elnökön, gr. Andrássy Gyulán, le a szegények között is feles számban található kegyeletos, hálás visszaemlékezőkig siettek is adományaikkal biztosítani a még életben levő volt honvédek közül a szűkölködők életföntartását s így keletkezett a honvéd-menház — de atulhatalmaskodással annyszor vádolt kormányok még ekkor sem kívánták kizárólag magok venni kezökbe az ügy intézését s így esett, hogy megint csak a honvéd-egyletek maradtak ez ügy intézői — és, hogy a célznak és nagy és szép feladatnak mily kevéssé tudtak megfelelni, mutatja a számos botrány, mely a vidéki és központi honvéd-egyletek választmányai között ismételve lefolyt; az a majdnem állandó panasz és nem mindig alaptalannak látszó vád, mely a menház-bizottság ellen annyszor emeltettség az a visszavonás, sőt ellenségeskedés, mely e jótékony-intézet intézői között ismét és ismét kitört. A kormány hiában igyekezett szép szerével, intő szóval el-

A KELET TÁRCZÁJA.

A földrengések okairól.

Irta :
Dr. Koch Antal,
egyet. tanár.
(Folytatás.)

Térjünk át ilyen kevés megfoghatót tartalmazó mult századbeli hypothézisektől a jelen század uralkodó nézeteire, azokra t. i., a melyek biztosabb természetudományi alapon, t. i. tapasztalatokon és tényeken nyugszanak, mert mesterkelt és erőltetett hypothézisekkel bizony csak mai nap is nagy számmal találkozhatunk, csak hogy az ilyenekkel hamar elbánnak mai nap, a midőn a geologia terén sem szabad már ilyes speculációkkal följárni s ugyancsak megrostálnak minden új elméletet.

Humboldt Sándor, századunk első felének ünnevelt természetudosa, ki nagyszertű utazásaiban sok vulkáni vidéket bejárt, számos vulkán megvizsgált, vulkáni kitéréseket és földrengéseket megért, tiszta vulkanista álláspontból ítélte meg és magyarázta a földrengéseket is; és ugyanezt tette kortára von Buch Lipót, századunk első felének legnagyobb geologia is. Elméletük általánosító néz pontja által magaslik ki sok más jelmélet közül, melyből a tűneményeknek egész sorozatát egységes fogalom alá gyűjtési s így a különfeleltséget összekapcsolni törekcsenek. Ők a vulkánok tevékenységét s a földnek megindulását egy közös oknak különböz nyilatánulásoként fogták fel s Humboldt összefoglalta azokat a híressé vált „Reaction des feuerflüßigen Erdinnern gegen die starre Erdkruste“ fogalom alá.

Ezen magyarázat követői abból indulnak

hárítani a bajt, a menház ügyei mind-egyre összebonyolódtak s a nagy honvéd-bizottság ép oly kevésbé tudott a dolgok folyásában rendet létesíteni, mint a mily tehetetlen maradt e tekintetben maga a saját is.

Ilyen előzmények után már azt hitte volna az ember, hogy még a legmegátalkodottabb szélbaliak is eleget okulhattak volna az ügy szenvedett kárain és, hogy eljöttnek látják valahára az időt, hogy rendszeres, hivatalos kezelés alá vétessék ez a nemzeties, emberies ügy, félretétetvén minden párttekinet, de egyszerűsind kilátás nyilván, hogy a segélyre szorult volt honvédek valahára méltó elbánásban részesíttetnek.

S annyiaval inkább lehetett volna az illeték észretérését remélni most, mivel maga a kormány kéznek nyilatkozott a kellő segély kieszközölésére, ha a megfelelő ellenőrző befolyás megnyerésével biztosítékot nyer az iránt, hogy az eddigi botrányok és visszaélések megszűnnek s a honvéd-menház valóban is az lesz, a minek lennie kell: a nemzet hálájára magokat méltóvá tett szűkölködő honvédek emberies ápoló intézete.

Es mégis mit látnak! Ismét előtérbe tolatik a politikai pártoskodás; belevegyítették az ügybe a közjog vitakérdése; személyes támadások intéztetnek az ügy iránt érdeklődők ellen, hogy visszarasz-tassanak s néhány vitéz hazafi meghiusítja a kormány legjobb szándékát, sikerül-vén nekik ezuton magát a közvéleményt is elidegeníteni az egész menházi ügytől.

Azt hisszük, csakugyan elérkezett már ideje, hogy a honvéd-egyletek embereljék meg magokat, tolják fölr az útból azokat, kik az ügy veszedelmére tartják elfoglalva azt az állást, melynek megfelelni nem bírnak, hogy a kormányi segély és ellenőrzés biztosíthassa bár nyugalmas életét azoknak, kik mint névtelen hősök a nemzet hálájára érdemesíték magukat.

— A képviselőháza pénzügyi bizottsága tegnap d. e. 11 órakor Szontágh Pál (nógr.) elnökle alatt tartott ülésében végkép befejezte a cukor, kávé és sör megadóztatásáról szóló törvényjavaslat hitelesítését. A kormány részéről jelen voltak : Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter és Králicz Béla miniszteri tanácsos.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Hegedűs előadó felolvasta a törvényjavaslat ki, hogy földünk belseje még most is hevenfolyó állapotban van s abban keresik a földrengések keletkezésének okát, hogy a lassanként kiülő földgömb vastagbodó kérge megmerevülésénél nagymennyiségű gázok és gőzök szabadulnak ki, melyek a hevenfolyó földanyagban elnyelve, megkötve voltak. Ezek aztán egyes pontokon meggyűlnek s vagy kiterjeszkedési erejükkel, vagy tovább özönlésükkel fogva erőszakos hullámzásokat idéznek elő a hevenfolyó földmágnak, az ugynevezett pyriphlegetonban, mely hullámzások a feltűlten erősebb-gyengébb földrengésekként érezhetők mindaddig, a mig sikerül hasadékon át kiözönlöniük. Mások szintén bezárt gőzök nyomásának tulajdoni-ják a földrengéseket, azt hiszik azonban, hogy a tenger vize repedéseken a hevenfolyó földmágnak lehatol és itten rögtön óriási feszerevel bíró gőzökre átváltozik.

Nem lehet tagadni, hogy ezen és hasonló nézetek és magyarázatok csakugyan bírnak alappal a természetben, t. i. a vulkánok működésében. A vulkánok kitérését rendszeren földrengés szokta megelőzni, mely a kitéréssel tényleg megszűnik. A kitérésnél fölszálló iszonyu mennyiségű vízgőz mellett egyéb gőzök és gázok csakugyan világosan a mellett szólnak, hogy a földrengések ezekben roppant feszereje idézte elő. A hevenfolyó lava át meg át van járva ezen feszülő gázoktól s mihelyt a vulkánban a rázkódás következtében repedés támad, megszűnik a földrengések nyomása ezen gázokra s csak iszonyu erővel igyekeznek föl- és kifelé, magukkal ragadva a hevenfolyó látát is, a mely ennélfogva mintegy fölfőrr és kiút a kráter öbléből. Azt nem lehet tagadni, hogy tényleg a tevékeny vulkánok közelében leggyakoribbak a földrengések, s hogy mindezeknél fogva a vulkáni működés és a földrengés közt szoros kapcsolatot létezik, melynélfogva Humboldt azt állit-

vaslat 23. s következő szakaszait a tett módosítások szerint. Ennek végeztével elnök feltette a kérdést, hogy tekintettel azon körülményre, hogy voltak, kik a tárgyalás kezdetekor bizonyos feltételektől tették függővé hozzájárulásokat, most a tett változtatások figyelembe vétele mellett hajlandó-e a bizottság többsége azt elfogadni? A bizottság többsége a törvényjavaslatot jelenlegi szerkezetében elfogadta. Ezután a jelentés szövege elfogadtatván, az is némi módosítások mellett elfogadtatott és hitelesített.

Az előadással Hegedűs Sándor bizatott meg s egyszersmind elismérés és köszönet fejezt ki részére az ezen tárgyalások folyamán is tanúsított kitartó szorgalommal összekötött fáradszatlan munkálkodásáért.

A következő ülés vasárnap délelőtt tizenegy órakor lesz.

Horvát képviselők az országgyűlésen.

Mihalovics Károly horvát képviselő a következő nyit levelet teszi közzé : „A közös országgyűlésen résztvevő tisztelt horvát-szlavon társaimhoz! Minthogy f. hó 9-én fontos törvényjavaslatok tárgyaltnak az országgyűlésen, melyek célja a közvetlen és közvetett adók jelentékeny fölemelése, mindazon urakat, kiket országgyűlésünk bizalma ide küldött, hogy a közös tárgyalásokon részt vegyenek, hogy ez által egy a közös, mint saját hazájuk érdekeit képviseljék és védjék, kérem, jöjjenek, hogy véleményüket e fontos kérdésekben a közös országgyűlésen kimondják. Kérem annál indokoltabb, mert jelenleg csak öt képviselő van jelen, kiknek lehetetlen 34 szavazatot képviselni.

Zágráb segélyezésére, mint az „Agr. Ztg.“ írja, az állam által engedélyezett egy millió forinttól semmi kamatot nem fizetnek a kölcsönvevők egy évig. Ez összegnek egy része, mintegy 100,000 frt mindvégig kamatozatlan marad s 12 év alatt fizetendő vissza, a többi 900,000 forintot tíz, husz vagy harmincz évi esedékességgel négy százaléknál kamattal törlesztik le, kik a kölcsönösszngöt igénybe veszik.

KÜLFÖLD.

A görög-török határrendezés már eddig is sokat vesztett érdekességéből, a mennyiben Európa mostanában a lázongó Irnrszággal lesz kénytelen hosszabb ideig foglalkozni. Irországnak is megtörtént, a mi igen gyakran megtörténik máshol is, hogy a különben üdvös mozgálor áttört az illó határokon. Az agrarius liga már odaig jutott, hogy nem az irországi bérleők sebeire kér orvossgot, hanem lázadást hirdet.

hatta, hogy a vulkánok biztosító szeleppjei földünknek, melyeken a felesleges gőzök és gázok eltávolodhatnak belőle.

Ezen benső összefüggés e két tűnemény közt oly egyszerűen és természetesen látszik épen a minde napi tapasztalatnál fogva, hogy épen nem csodálkozhatunk, hogy a laikusok általában ezen vulkanistikus álláspontból fogják fel az összes földrengéseket, s mihelyt valamely területen bekövetkezik egy földrengés, azonnal azt keresik és igyekeznek kimutatni, hogy a közbelben vagy távolban van-e valami működő vagy legalább egy kialudt vulkán, a melyre rá lehessen fogni a földöradalmi vádat, vagy hogy nem-e új vulkán akar ottan képződni, dacára annak, hogy mindeddig az ezerekre rugó földrengések esteiben sehol új vulkán nem bukkant még fel a szárazföldek belsejében. Annaira mennek ezen álláspontjukból kifolyólag, hogy a földrengés által okozott iszapömléseket is mindjárt vulkáni kitéréseknek qualifficálják, a mint az a legközelebbi zágrábi földrengésnél is megcsott.

A vulkanistikus nézetnek jogosultságát nem tagadhatja ugyan senki sem, a ki valaha vulkáni kitérést megfigyelt, vagy a ki legalább ilyen kitéréseknek pontos leírásait olvasta; de abban rejlik ezen nézetnél a főhiba, hogy ezen magyarázatot általánosítani akarják a vulkanisták, a miként mesterek Humboldt és von Buch is tették vala, ezen általánosítás pedig, a mint azonnal látni fogjuk, igen sok tényekkel ellenkezik. Annjít mindenesetre meg kell azonban engednünk, hogy a földrengések egy része, különösen a tevékeny vulkánok környékén jelentkezők, csakugyan a vulkáni tevékenységgel általán szoros kapcsolatban, s ezeket megkülönböztetéstől az olyanoktól, melyeknél valami összefüggést kimutatni nem lehet, vulkáni földrengéseknek nevezzük.

Angliától való elszakadásra igzítja az irországiakat. Veszedelmbe ugyan döntheti Angliát. Az angol kormány, ámbár csekély haderővel rendelkezik, és ez a csekély haderő sem mozgékony, nagyobb megerőltetés nélkül leverheti Irországot. De nem erről van szó, hanem Irországi kielégítéséről vagy legalább lecsüdesítéséről. Pedig ez az, a miben nem egyeznek meg a jelen kormány tagjainak nézetei. Sőt azt mondhatjuk, hogy nagyon kevés angol ember találkozik, a kik meg tudnának egymással egyezni ezen kérdés megoldásánknak módjában. Csak a liga egyetértő abban, hogy minél többet, idővel nagyon sokat kívételjen. Ez a körülmény bérítja meg tulajdonképen Anglia erejét.

Bolgár válasz Haymerle jegyzékére. Haymerle báró okt. 4-iki jegyzéke, melyben a bolgár kormányt figyelmezteti szerződés szerű kötelezettségére, mely szerint minden más előtt a piros-sofia-bellovai vonalat tartozik kiépíteni, ugy látszik, Sofiában nem tette meg a kellő hatást. A válaszban először is ki van fejtve, hogy a bolgár kormány nem ösmeri a török kormány által vállalt kötelezettségeket, melyek később Bulgáriára származtak át. Továbbá hangoztatja, hogy a Bulgária által kiépítendő terület kiépítése sem nagy időt, sem nagy tökézt nem igényel, ellenben az Ausztria-Magyarország és Szerbia által kiépítendő sokkal hosszabb és nagy kiadást igénylő vasutakra még egy kapavágás sem történt. Ausztria-Magyarországnak a saját és Szerbia kötelezettségeinek teljesítésére kell ügyelnie, és a vasutépítés elár a bolgár határig, a kormány egy perczig sem fog késni a pirot-sofia-i vonal kiépítésével. Másiklőnben — végzi a válasz — nem tartozik az osztrák kormány befolyása alá, mit tart jónak a bolgár kormány az ország jólétére. Hát ez igen érdekes válasz s Ausztria-Magyarország a nagyhatalom bizonyosan erőlyes rendszabályokhoz nyul Bulgáriával szemben?

A konstantinápolyi nagykövetek, mint legújabbban jelentik, közelebb össze fognak ülni, hogy megszerkesszék a Duleigno átadásáról szóló „Acte final“-t. Berlii beavatott körökben azonban ugy vélekednek, hogy az acte finalt meg kell előzni az új montenegrói határ végleges kitűzésének. A határkitűzési munkálatok ugys már legközelebb megkezdődnek, mert az angol, orosz és olasz biztosok (Sale, Sologub és Ottolenghi) már Raguzában vannak s várják többi társaikat is.

Országgyűlés.

Decz. 9. —

Elnök bemutatja Maros-Vásárhely sz. kir. város közönségének feliratát, melyben

Az érvek, melyeket az összes földrengések vulkáni eredete ellen fölhozni lehet, igen számosak; de lássunk csak néhány fontosabbat. A vulkanisták kiindulási pontja mindjárt, hogy t. i. földünk belseje hevenfolyó tömeg, oly hypothézis, mely ellen több ok harszol, mint mellette. De ha megengedjük azt, hogy földünk belseje hevenfolyó, úgy a merev földkéregnek lehetőleg legcsekélyebb vastagsága mellett a föltételezett hevenfolyó magnak legcsekélyebb mozgása elegendő lenne jóval tetemesebb hatások előidézésére, mint a minők a megfigyelték, nagyobb vastagságánál pedig még növekednie kellene a hatás nagyságának. Ez egy olyan érv, melyet számításokkal lehet bebizonyítani. Egy másik, még pedig direct kísérletek által is igazolt bizonyíték a vulkanisták azon nézete ellen, hogy a tenger vize repedéseken a föld hevenfolyó bensejéig előnyomulva gőzzé változik, az, hogy a vízgőz feszereje oly tetemes nyomásnál, a minő a föld bensejében okvetlenül uralkodik, nem vehető tetszés szerinti vagynak, hanem hogy egy bizonyos mélységen alul a vize gyakorolt nyomás ereje föllulmaja a gőz feszerejét, úgy, hogy ottan már gőzzé nem változhatik a roppant nyomás miatt.

A vulkanisták nézete ellen szöl még az a körülmény is, hogy míg a tevékeny vulkánoktól tényleg kiinduló, tehát igazi vulkáni földrengések, általában csak kis területre szorítkoznak, tehát inkább helyi természetűek; addig a vulkánoktól távol eső földrengések általában sok 100 és 1000 négyzetűg földnyi területen érezhetők, ugy hogy nem is lehet képzelní, hogy egy vulkáni tűzhelyből oly erő induljon ki, mely ily nagy területet megrázhasson. Bajos volna továbbá kimagyarázni a vulkáni erőből a vonal irányban terjedő földrengéseket, melyek az újabb vizsgálatok szerint épen a leggyakoribbak; hiszen a föld kérge alatt bizonyos mélységben működő

Hirdetési díjak.

Egy négyzetűg czentiméternyi tér ára 2 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések eljölvesznek:

Bécsben: Oppelík Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhau der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10 Rnd. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein. és Vogler hirdetés közz. irodája. Goldberger A. hirdetések fe vételi irodája Budapest Szervitátor 3. sz.

Nyititási csikhek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

Longyelország fölszabadítását kéri; ugyanannak feliratát, melyben a közös hadsereg két tisztje által Kolozsváron elküvetett merénylő tárgyában a kellő intézkedés megtételét kéri; ugyanannak feliratát, melyben a magyar állam eszméjének vagy az ezt kifejező jelvényeknek megsértői a lélségéréséhez viszonyított büntetéssel fenytetni kéri, s ezeken kívül Szabadka és Baja város kérvényeit, továbbá Pécs, Miskolcz és Szombathely kereskedő testületnek s az orsz. iparegysletnek kérvényeit a cukor kávé és sör fogyasztás megadóztatásáról szölő törvényjavaslat mellőztetése iránt.

Ezután indítványozza, hogy a pénzügyi bizottság jelentése a cukor, kávéról szölő törvényjavaslat tárgyában a hétéfői ülés napirendjére tűzessék ki. A tárgrhoz többen hozzászólnak s a ház végül Madarász indítványát fogadja el, (108 szóval 101 ellenében) mely szerint a törvényjavaslat tárgyalása az ünnepek utánra hagyatik.

A vasuti és gőzhajózási szállítás megadóztatásáról szölő törvényjavaslat tárgyában Dániel Ernő előadó tartott beszédet, ajánlv a javaslatot a pénzügyi bizottság nevében elfogadásra. Szóltak a tárgrhoz Helfy Ignác, ki határozati javaslatot nyújt be, mely szerint a törvényjavaslatot még részletes tárgyalás alapjául sem fogadja el. Helfynek Szapáry Gyula pénzügyminiszter felelt, bizonyítván, hogy terybe vett intézkedés közgazdasági szempontból nem káros pénzügyi tekintetben pedig szükséges.

Ülés végén Trefort válaszlott Urányi és Irányi interpellációjára. A ház a válaszokat tudomásul vette.

BELFÖLD.

D.-Szt.-Márton, 1880. nov. 7.

Kis-Küküllőmegye közigazgatási bizottsága.

A bizottság ülését gróf főispán megnyitván, mindenekelőtt azon meglepő eseményről értesítette a bizottságot, hogy tisztügyész Fekete Sándor hivatalos állásáról való lemondását be-terjesztette, minek következtében a tisztügyez-i állásra ideiglenesen ügyvéd Gáspár Györgyöt helyettesítette, — ez alkalomból az árvaszei elnök utasítva lett, hogy az állásáról lemondott tisztügyésszel számoljon be, illetőleg a kezén volt árvalgyeket tisztázva vegye át, és ennek megtörténtét nyolcz napok alatt jelentse be, mivel a végleges felmentés csak a beszámolás után lesz eszközölhető.

Ez előzmény után a szakelőadók olvasták fel havi jelentéseiket, melyekről röviden a következőkben emlékeztünk meg:

Az alapsáni jelentés megemlíti, hogy e hó

vulkáni erő, mint azt a tényleg működő vulkánoknál kivétel nélkül tapasztalhatjuk, csaknem tisztán kör alakú rengési hullámokat idéz elő.

Mindezeknél fogva más okokat kell keresnünk, hogy a földrengések nagyobb számát, melyek vulkáni működéstől távol esnek, megmagyarázhasunk magunknak.

(Folytatása következik.)

A CSATA ELŐESTÉJÉN.

Regény.

Irta:

TURGENIEW IVÁN.

XI.

(Folytatás.)

A háznál még senki sem volt ébren. A kertben, minden oly zöld, oly üde, s oly csendes volt. Csak a madarak csicseregtek vidáman, s a virágok örömtelnen nyitották meg kelyheiket.

Oh! ha igaz az, hogy szeret engem, gondolta magában Helén, akkor egyetlen virág sem lenne boldogabb nálamnál... De vajlon igaz-e az?

Visszament szobájába, s hogy teljék az idő, öltözéket kezdett változtatni. Ugy találta, hogy roppant ügyetlen lett, mindent kiejtett kezéből. Még csak félig öltözve állt tükre előtt, midőn hívták reggelizni. Sietve öltötte fel ruháját. Anyját, midőn belépett az étterembe, meglepte feltűnő halványasága, de úgy találta, hogy ez még szebbé teszi leányát.

— Milyen érdekesen nézel ki ma reggel, szölő hozzá.

S azután végig nézve öltözkén hozzátette.

folyamán beérkezett közigazgatási ügyek elintézését nyertek — a megyei közállapot megnyugtató — a gazdasági állapotok egészségi viszonyai szintén kielégítőek, — fordult ugyan elő lépése Székelyfalván egy esetben — hol a rendőri óvatosság azonnal fogantatja és vették. Bejelentette továbbá a fegyelmi eseteket, melyek szerint a székelyi falusbíró hivatal vesztéssel, az alsó-kápolnai jegyző pedig dorgálással büntetettek. Végül megemlítette, hogy múlt hó 14-én a helybeli távirtdarab átadott a forgalomnak, s az azóta lefolyt 21 nap alatt 103 sürgönyváltás történt 29 főt 21 kr. bevétellel.

A főorvos a közegészségi viszonyokat kedvezően jelentette, a járványok közül a ronsos-lótorokból csak két közbeszűlő Duzláz és Szonaverősen észleltetett, az iskolák be is zártak a két közbeszűlőben.

Az adófelügyelő jelentése szerint a múlt november havában az adóbefizetés 45,647 főt 79 kr, az év elejéről pedig a befizetés és törles együtt 333,299 főt 3 kr, hátralék követelés tesz 177,855 főt, míg a hadmentességi díj ezimen kirótt 43,954 főtől be lett fizetve 4879 főt 88 kr, hátralékban maradt 19,074 főt 12 kr. Bejelentette továbbá, hogy a jövő évi adóelőírás és kiadás folyamathoz van, sőt több községből a ház és fegyveradóra vonatkozó adókievétel befejeztetett, és fölléviszogat végett be is adatnak, végül megemlítette, hogy a vezetés alatt adófelügyelői hivatal a pénzügyminiszter intézkedése folytán az év végével fozozlik, s teendőivel a segésvári adófelügyelő bízott meg.

A kir. mérnök jelentésében a lefolyt hónap alatt felhasznált közmunkaerő felsorolására szorított, míg az árvászek elnöki jelentése szintén csak a havi tevékenységet mutatta ki.

Ezek után az összehalmozódott adóelőírási körvények intéztettek el, úgy a magánfeleknek másnemi beadványai, tárgyalás alá került Deutsch Albertnek a tatárakali jegyző ellen erőszakoskodás és zsarolásért emelt panasz, az iratok átadtettek a kir. ügyészhez, a jegyző pedig hivatalától felülgészített, míg a vizsgálat befejeztetik, — a tárgysorozat kimerülte után az ülés befejeztetett.

r. l.

Abrudbánya, 1880. dec. 7.

(A vereskereszt négyelet közgyűlése. — Egy valótlán közlömény helyreigazítása. — Botrányos babona.)

Az ő felsége Erzsébet királyné védelme alatt álló magyar országos segélyző négyelet abrudbányai főkegyelele folyó hó 5-én özege Mikó Sámuelné ő nagysága elnökle alatt rendkívüli közgyűlést tartott. Elnökő a gyűlést megnyitván, legelsőben a jegyző telt jelentést az egyelet hét havi működéséről. A terjedelmes és gondos jegyzői jelentésből a következőket tartjuk kiemelendőnek: az egyelet folyó év márcz. 25-én alakult meg 72 taggal, azóta Verespatakról és helyből 17 taggal szaporodott és így a tagok jelenlegi száma 89. Az egyelet vagyona, az alapszabályok értelmében, a központba felküldött 255 főt 74 kr, s a helyi kiadások levonása után 142 főt 4 kr, a mi takarékpénztárba

— E ruha kiváló jól áll neked édes leányom; ezt kell mindig felvenned, ha valakinek tetszeni akarsz.

Helena nem felelt semmit, s leült az asztal egyik szegletéhez. E perczen ütötte el kilencz órát, még kettő van hátra tizenegyre. Helén befejezván reggelijét, elővett egy könyvet, melyet félretett himzéséért, s ezt is abban hagyva, ismét a könyvvel cserélte fel. Azután megszámolva százszor ment végig, s meg vissza a kert fő sétatán, ismét felment a szobába, jó hosszasan elnézte anyját, mint rakja karlyaival a „patience“-ot. Mind ez még egy teljes órát sem vett igénybe, mint azt a fali óra mutatója bizonyítja. Most Choubine lépett a szobába. A vele folytatott szorakozott s szakgatott társalgás által ismét meg lett nyerve egy óra. Végre elültötte a tizenegyet. E perczen oly élénk lett Helenánál a várakozás érzése, hogy egyszerre mozdulatlanlává vált, s megszünt gondolkodni. Egész életképesége szívéhez tolt, melynek dobogása mind hevesebbé, hevesebbé vált; és csodálatos! az idő most rémítő gyorsasággal látszik előre haladni. Így telt egy negyed, egy fél óra, s legfőlebb néhány perc még, a Helena véleménye szerint, s az őra ismét ütött. „De nem tizenkettő; hanem már egy óra! Nem fog eljönni! elutazik a nélkül, hogy búcsut venne tőlünk! gondolta Helén. Azon perczen a mint e gondolat öltött elméjébe, halántékaiiban a vért liktetni érzé. Esméni összezavarodtak, keble elszorult, lélegzetét a zokogás fojtotta el. Felmene-kült hirtelen szobájába, s kezeivel elfedve arczát, réa borult ágya vánkósára.

Egy fél óra telhetett el, míg e helyzetben maradt, egyet sem mozdult, de könnyei átszivárogtak ujjai között, s meg-nedvesítették a vánkost. Egyszerre fel-egyesenedett.

van helyezve. Ily rövid idő alatt, meg kell val-lanunk, szép eredmény különösen nálunk, hol a nőknek komoly czélokra való egyesülése eddig egészen szokatlan dolog volt.

Ebből látszik, mennyi tüdős és jó czélt valósíthatnak meg nőink, ha azt komolyan szív-lykre veszik. Óhajtható volna azért, különösen a helyi érdekek szempontjából, hogy a már meg-kezdett uton haladva, szélesebb körű tevékeny-séget foglaljanak el; mert ekkor városunkban is sok oly jót tehetnek, a miért örök halára lennének érdemesek, eltekintve attól, hogy a jó tettnek már önmagában megvan a maga ju-talma.

A gyűlés legfontosabb tárgya a központi választmánynak azon felhívása volt, melyben kérdést intéz egy netalán beállható komoly szük-ség esetére, a megsebesült és beteg katonák el-helyezése, ápolása és gyógykezelésére vonatko-zólag. A mire nézve, tekintetbe véve helyi vi-szonyainkat, miután városunknak sem magánzó-orvosai, sem felesleges bábaszemélyzete, kiket o-tóron előnyösen alkalmazni lehetne, nincs, s e mellett még a helyi körülményeknek megfelelő kórházzal sem rendelkezik, a mihez hozzá járul még az is, hogy egy a bűzponttól, mint a kór-házakkal bíró helységek mindenikétől, s magá-tól a vasuttól is igen távol, bérezek közt elszí-getelten fekszik, s csak rossz utak által van öszekötve, határozatba ment, hogy: a főkegye-let a felhívás egyik kívánalmával szemben sem vállaltat szoros kötelezettséget, azonban szükség idején honleányi s hazafias kötelességének fogja ismerni pénzügytítés, ágyemelt, sokkötő s egyéb szükséges dolgok gyűjtése által a töle kitelhető segélyt nyújtani.

Ezenkívül a központi választmány más tárgyu leiratait, s több helyi ügyek intéztettek el, melyek közül kuriozumkép megemlítjük, egyik alapító tagságra beiratkozott nőnek a kötelezett díj befizetése iránti vonatokását, talán azon in-dokból a mint a fáma beszéli, mert az egyelet ezime magyar, mintha bizony háboru idején a szegény sebesültket nemzetiség szerint fognák ápolás alá venni és osztályozni.

Mint e lap rendes levelezője, kötelességem-nek ismerem a magam részéről is helyreigazi-tani a 270-ik szám hazai hírek rovatában meg-jelent, s az itteni járásbírságot méltatlanul meg-támadó rövid közlömenyt. E hír megjelenésekor nem lévén hon, nem tehettem, de most egész készséggel kinyilatkoztatom, hogy azon közle-mény a valóságnak sem felel meg, úgy látszik tudósító az itteni viszonyokkal merőben ismeret-len, s más által lett feltüntetve.

Végre bezárom tudósításomat egy oly ese-mény leírásával, a melyről alig bízható el, a 19-ik század utolsó felében, hogy megtörténhetett, pe-dig valóban megtörtént. Ugyanis a nyár folytán meghalt egy öreg nő, kiről úgy látszik a köz-nép azon babonás véleményben volt, hogy bo-szorkány, s mint ilyen visszajön s azokat, kik vele egy utczában laknak, magával viszi, hogy ezt megakadályozzák, a mig az illető lelkesz kűnn a gyász-szertartást végezte, a halott szívét tüzes nyárral átszurkák, szájaiba patkószegeket, vasdarabokat tettek, hasra fektették, s úgy zár-ták a koporsóba. A temetés akkor megtörtént;

Valami különös változáson ment át egész valója, arca más kifejezést öltött, szemei szárazak s szikrázók voltak, szem-öldökeit összevonta, ajkait összeszorítá.

Egy fél óra telt el ismét.

Heléna még egyszer hallgatódzni kezdett, — ismerős hangokat vélt tán ha-lani? — Most felállt, feltette kalapját, mantillát vetett vállaira, s észrevétlenül kisietve a házból, elindult azon ösvényen, mely a Bersenieff által lakott házikó felé vezetett.

XII.

Helena ment gyorsan előre, merőn maga elő nézve, fejét lehajtva, szilárd léptekkel, a nélkül, hogy mást látna, mint az ösvényt, melyen haladott.

Nem vette észre, midőn kiment a kapun, hogy a nap felhők mögé bujt volt, s az idő már régen elcsúszott, hogy csip-szél fújt a fák között, ruháját ide-oda kapkodva, hogy az út pora, hosszú csavargó oszlopokban emelkedik felfelé. Már sűrű esőcsöppek is kezdenek hullani és Heléna azt sem vette észre, sem az ég dörgését, s a villámok cikázását.

Végre a zivatar ereje még is meg-állította útjában. Zavartan nézett körül. Szerencsére közel hozzá, egy elha-gyott kápolna emelkedett, mellette béom-ladozott háttal. Odaszaladott menedéket keresni. Az eső pataként omlott alá. Az ég és minden körülbe, vízbe látszék elmerülni. Heléna néma kétségbeeséssel szemlélte ez őt elborítással fenyegető eső-áradatot, mert látta az időt mind jobban telni, s utolsó reményét is tűnni érzé, hogy találkozhassék Jusaroffal. Azonban az egész csak muló zivatar volt; az eső kezdett alább hagyni zuhogásával, mind jobban csendesedett, s egyszerre ismét kisültött a nap. Heléna épen készült már

de a botrányos esemény híre a rendőrség tudomására jöven, a tett elkövetésével gyanúsítottakat rögtön kihallgatta, s látva, hogy a dolog nem csak mende monda, az úgy további felderítését a járásbírsághoz tette át. A hulla a mai napon kiásatván, minden valónak bizonyult. Várva várjuk az ítéletet, a miről reméljük, hogy példányszerű lesz; mert óhajtható, hogy e vas-tag babona, mely a havasi népek közt annyit el van terjedve, ha másképp nem lehet, a legszi-gorubb büntetéssel is meggátoltassék.

r. l.

Kolozsvármegye közigazgatási bizottsága

A folyó hó 7-én délelőtti felgyűlést megnyi-tott ülésen ismét az adófelügyelő uron volt az előadás sora. A hadmentességi díj ellen ada-tott be, mintegy 300 - drb felgyűlamodás. Hogy mennyire gyárilag voltak ezek az adófel-ügyelő ur által kezelve élénken illusztrálta az, hogy midőn kérdés tétetett hozzá, hogy a pórtartalkosokra nézve kiadott pénzügyminiszteri ren-deletre volt e tekintet a felgyűlamodások elinté-zésénél: azon feleletet adta, hogy őzeirant kér-dést tett s neki azt mondták, hogy ez a rendelet reánk nem vonatkozik, hogy már ezt ki mondotta a referens, az irnok vagy a végre-hajtó — arról hallgat a krónika. Segítséghez folyamodott; de a kir. ügyész felszólalása foly-tán még is csak ő maga volt kénytelen elbak-tatnalogizálni saját ügydarabjait. Annyi bizo-nyos, hogy adóügyünk népszerűt keze-ken van (1)

A délelőttét az adófelügyelő ur — kinek különben magán személyét tiszteljük — töltötte be.

A délután folyamán Székely János kir. főmérnök nyitotta meg az előadások sorát. Je-lentéséből felelmitjük, hogy a királyfalvi és kop-pádi hegyeken ismételve előforduló hegyesuczam-lások gyökere megállítása tekintetéből ezen he-gyi utaknak más, jobb talaja irányban leendő áthelyezését fogja indítványozni.

A megyei utakra nézve felelmiti a jelen-tés, hogy nem mindentütt felelt meg az ere-dmény a kiosztásnak. Dícsérettel említi fel az Al-mási és mocsai járási szbíró urakat, kik az ut-munkáltatás körül igen szép eredményeket mu-tattak fel. Általában véve azonban az utmun-káltatást a f. évben kedvezőbb eredményűnek mondja a jelentés a múlt évinél.

